

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előzetési Arak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Helyszévre 12 "
 Vidéken: negyedévre . . . 5 "
 Évi 20 "

László József
 kiadó és laptulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
 Kéziratok nem adatnak vissza.

„Iparfejlesztés.”

Debreczen, augusztus 18.

A jelszavakat az idő elkoptatja, eleinte bármily szépen hangozzanak is s bármily velősen és tömören fejezzék is ki a bennök rejlő fogalmakat: idővel fülünk, ajkunk és fejünk úgy hozzájok szokik, hogy hatástalanul suhannak el felettünk.

Például én az „iparfejlesztés”-t annyiszor hallottam, olvastam és írtam, hogy ez a szó már szinte hidegen hagy.

Jártában-keltében azonban rátalál néha az ember a kifejezés igazi eredetére, ilyenkor testet és lelket ölt a fogalom abban, amit az ember lát s ami megragadja.

És akkor szeretné azt a megtalált, azt a feltámadt fogalmat zászlóként felragadni, hogy egyik hátrából a másikba repüljön vele s mindenütt mindenkit fellelkesítsen a példa erejével.

Az északkeleti megyékben jártam a napokban. Leírhatatlan itt a szegénység és ijesztő a nemzeti veszedelem.

Csak minden tizedik ember ma-

gyar, e tizedrészben minden századik az intelligens, a többi anyagilag és szellemileg elhagyatott.

A földnek egy része kötött birtok, egy része terméketlen, alig egy-egy tenyérnyi része termő, soványan termő.

Nemzetiségi veszély, inség, kivándorlás együttesen tépázzák, pusztítják ezt a vidéket, melynek magyarsága örök vérvesztésben és szűkölködésben tartja távol a veszedelmet tőlünk.

Világos, hogy itt a nép kezébe kenyeret kell adni, vagyis munkát.

S itt voltam szemlélője, meghatott szemlélője olyan szorgalmatoskodásnak, atyáskodásnak, tevékenységnek, ami újra tiszteltté, értékesé és tartalmassá tette előttem az „iparfejlesztés” szót.

Epen az „iparfejlesztő-bizottság” tartott ülést.

Összejöttek a megye minden részéből birtokosok, papok, tanítók, a szolgabírák, a központi tisztviselők, nagyobb kereskedők és gyárosok, szóval a megye színe-java, vezető magyar uri népe.

A főispán volt az elnökük. És ez a nemes társaság tárgyalt buzgón, lelkesen egész délelőtt. Az értekezlet minden tagját áthatotta az az ideális öröm, mely az önzetlen buzgóság sikereinek kísérő genusza szokott lenni.

Egymásnak adták át a szót, melyet egymás ajkáról érdeklődve lestek.

A főispán egészen beleolvadt az ensembléba, mindent tudott s mindent fontosnak és örvendetesnek talált.

Elmondta az egyik, hogy a járásában immár 9 községben van szereve a háziipar. Tanítók tanítják be rendes iskolázással a népet, gyermekeket, leányokat, öregeket a munkára. Ugy váltják be tőlünk a készítményeket, mint a dohánybevéltő hivatalok a dohányt. Kosarak, vesszőmunkák, házi eszközök, szalmakalapok, famunkák — ezer számra készülnek itt is, ott is, a kész munkák raktározva lesznek s az értékesítésökkel külön foglalkoznak. A megrendelők folyton szaporodnak, mert a munka jó s a szállítás pontos. Százezer forintnál több

A „Szabadság” tárczája.

Zsuron.

Írta: Háhn Justine.

A nagy szalon megtelt hölgyekkel és urakkal, akik pontosan elmondták egymásnak mindazt, amit valamennyien tudtak s amit egy hét óta az összes lapokban olvastak. Hanem ezuttal akadt mégis szenzáció. A társaság egy újságíró tagja pantotta ki ezt a meglepő esetet, amelyről senki sem tudott, hogy a kis Tarnay doktorné napokkal előbb öngyilkosságot akart elkövetni.

— És ugyan mért nem került be a lapokba a dolog? — sipitozta egy hervadásnak indult hölgy.

— Az ura eljárt a szerkesztőségekbe is, különben is minden feltűnés nélkül történt meg az eset, — felelte az újságíró. — Az asszony bezárkózott a szobájába s ott mellének szegezte a kis játékpisztolyt, amelyből igazán mákszemnyi golyó szaladt a testébe. Ha a szobalány nem lármáza fel a házmesternét akkor egészen titokban marad minden. A doktort hamarosan előkerítették a kaszinóból az maga vette ápolás alá a feleségét és még a rendőrt is meg tudta nyugtatni,

akit a házmesterné ijedtében elhozott. Az apró golyó nem is tett nagykárt a doktornéban, így mondja legalább az ura, aki apránként mégis csak elárulta az egész históriát a nagy izgalomban. Azt hitte persze, hogy a házbeliektől márugy is mindent tudunk.

— És hogy miért tette, azt nem kérdezte meg tőle? — szólt közbe egy ur.

— Ennyire kíváncsinak már igazán nem illett lennem — felelte az újságíró. — Valami pillanatnyi idegrohamot emlegetett ugyan a doktor, de hisz ismerjük már . . .

— Kérem én már mindent tudok! — kiáltottfel ekkor egy lányos arcú, fiatal asszony. — Iren már leánykorában szerelmes volt Helvey Lászlóba, az íróba, aki most képviselő lett. Mikor egyszer vagy két hónap előtt betoppantam Tarnaynéhoz, Helvey költeményeinek az olvasásába volt merülve és a szeme tele volt könnyekkel. Mindjárt észrevettem, hogy ez az asszony még most is szerelmes Helveybe.

— Remélem, hogy a doktor ezek után válni fog? — szólt most a középkorú hölgy.

— Nem hinném, — mondta az újságíró — úgy láttam, hogy Tarnay na-

gyon szereti a feleségét és kérem, az az asszony, aki öngyilkossá akar lenni, az bizonyára nem esalhatta meg férjét, különben nem volna oka az öngyilkosságra.

— De hátha a hajlandóság már megvolt benne, nem elég ok-e ez is?

— Kérem, ha még a bűnnek gondolatát is megtorolnák, kevesen maradnának büntetlenek . . .

Ezt már nem bolygatta tovább senki sem, s ezzel a Tarnayné esete körülbelül el is volt intézve.

A szalon sarkában egy palma alatt egy fiatal pár eddig némán hallgatta a zsidobongó tárgyalást.

— Mondja, Károly — szólt most a leány — el tudja maga képzelni, hogy épeszü ember, férfi vagy nő, szerelemből öngyilkossá legyen?

— Bizony el tudom képzelni, sőt példák is vannak rá. De mondja csak, kegyed sohasem volt még szerelmes?

Szerelmes . . . — szólt a leány kissé elgondolkodva. — De igen! Szerelmes voltam tizenöt éves koromban egy tanáromba: egy évvel később beleszerettem Pista bácsiba, aki akkor még huszárkapitány volt. Azután később sok ismerősöm volt, hanem szerelmes nem tudtam de nem is akartam lenni. Arra a meggyőződésre jutottam, hogy mindenkiben

munkabér került forgalomba a múlt évben s itt-ott a kidölt-bedölt házaknak elkezdett foltozódni a fedele, ujulni a kerítése és a kivándorlás mozgalmá ezekben a községekben megállapodott.

Az egyik pap örömmel jelentette, hogy elkért a püspöktől egy szép üres telket az iskola mellett, ott új iskolát lehet nyitni a munkát tanuló népnek, hogy most már elkülönítve dolgozzanak a nők s a férfiak.

A tantfelügyelő tartogatott valamit; három kis vizmosta szigetre akadt, melyeket úgy képzett a szélső Tisza ezen meg ezen községek mellett — mint Robinzon — ingyenes füztelepeknek s ki is eszközölt már reá nemes füz telepítvényt. Rá kell szoktatni a népet: aki most nem tud, szedjen s tisztogasson füzvesszőt, megveszik tőle.

Az egyik szolgabíró jelenti, hogy az ő járásában a bizottság által nagyban bevásárolt gyapjukból adnak ki anyag-kölesönöket, hogy tudjon a nép gubát csinálni, a gyapju-kölesönt a guba árából megadják becsületesen, bemutatja a számadásait.

Az alispán urak megmutatták az agyagiskolát, ahova a községek fazekasai bejárnak s szakavatott tanítómester alatt teljes ellátásban részesülve, megtanulják a mesteriségük modern csinját-binját, agyag

és mázkeverést, az új formákat, a kályhagyártást stb. Ennek is meg volt a maga patronusa.

És így tovább. A tanító urak, a kereskedők és raktárnokok.

Mindegyiknek volt valami kedvező jelentése a lefolyt évről s volt valami kecsegtete, továbblépő terve a jövőre nézve.

Mindezt széprendesen megállapították, összeszerkesztették s ragyogó arccal elszéledtek, mint az apostolok.

Ebéd alatt az urnóktól megtudtam, hogy ők sem maradnak ám el a férj uraméktól. Ők meg a fehér-ruha ipart, a szövést és himzést kezelik. Maguk hozatják a fonalat, kiosztják és megvásárolják a munkát. — Kereskedők vannak már hozzá.

Az ablakon kitekintve, a magas hegy csucsáról egy omladozó vár falai intettek felém. Beszéltek időkről, amikor erős magyar kezek oda felhordták a követ s a nemzet védelmében verejtékeztek — véreztek.

S én elgondoltam magamban: ime a kor megváltozhatott, de ennek a magyarságnak a feladata és önfeláldozó munkája nem változott meg.

Ma, amikor azt az ügyefogyott agyagost tanítgatja agyagot keverni, úgy hordja a követ a nemzetvéde-

találhatunk legalább is egy olyan hibát, amely megóv bennünket attól, hogy az illetőt tökéletesnek lássuk. Már pedig értékes nő csak tökéletesnek látszó férfiba lehet szerelmes. Én, mióta nagyobb lány vagyok, nem ismertem olyan férfit, a ki el tudta velem hitetni, hogy ő hibátlan, tökéletes.

— Köszönöm szépen.

— Csak nem várta tőlem azt, hogy ne találjak magán kivetni valót?

— Éppenséggel nem! De legalább mondja most őszintén, milyen hibákat fedezett fel bennem. Talán megjavulhatok még . . .

— A hibáit akarja tudni? Hát . . . tudja, — a leány areza kissé elpirult s ujjjaival a ruhája csipkefodrárt simogatta — tudja, még nem tanulmányoztam magát, de bizony vannak hibái, bizonyára vannak hibái . . . talán csak én nem látom meg őket . . . De lám, hiszen mi egészen másról beszéltünk!

— Valójában nem! Mert ha nem csalódom, olyan emberekről volt szó, a kik meg tudnak halni a szerelmükért,

— No látja és én még mindig nem tudom megérteni ezeket az embereket.

— Pedig ha egyszer igazán szeretni fog, akkor megérti a szegény Tarnay doktorét.

— Soha!

— Tudja mit, ha egyszer igazán szerelmes lesz és átérzi és beismeri, hogy a szerelmese nélkül nem tud és nem akar élni — megmondja ezt akkor nekem?

— Magának?

— No igen, a jó pajtásnak, aki . . .

őszinteséget vár. . . — szólott a férfi, s ezt már észrevehető izgatottsággal mondotta:

— Jó, megígérem, hogy őszinte leszek. . .

És a leány, mikor így felelt, egy árnyalattal pirosabb lett.

*

Egy kéttel később újra együtt ültek a palma alatt, de akkor nem volt zsur. Csak kettesben voltak és kevesebb szóval többet intéztek el, mint egy szalon összes zsurján. A férfi egy kicsit hallgatott, mikor letelepedtek, de aztán erős elhatározások egy mozdulatával hozzálátott.

— A multkorában, — kezdte — a doktorné esete olyan beszélgetésbe vitt, a mely nekem nagyon kedves, de mert nagyon sokan voltunk, nem a szívem vágya szerint szólottam. Most nem bőlkedem, most csak annyit mondom: Szeretem, Ilona kislány . . . és úgy szeretem, hogy meg is tudnék önért halni.

És akkor már nyult is a leány keze után és csókokkal borította el. Az pedig csak türe egy pár pillanatig, aztán láng piros arccal, de nyílt szívvvel felelt:

— Én pedig maradok a mellett, a mit monntam. Nem halok meg azért a kit szeretek, — de élek érte.

És hozzásimult az emberéhez.

— Hát a hibája? — kérdezte ez túlboldogan tréfálkozva.

S a választ erre is megkapta:

— Majd adok időt a javulásra? . . .

lemhez, mint hajdan, amikor ahhoz a várhoz hordta.

Es azt is elgondoltam magamban: mi lenne, mi lehetne a mi országunkból és nemzetünkől, ha mindenütt ilyen lelhiismeretességgel, ilyen hazafiassággal vezetné a helyi értelmiség és vagyoni képesség az „iparfejlesztés“ munkáját.

Micsoda kincsek gyülnének össze a nemzet birtokául, ha az egész nemzet így dologhoz jutna.

Elgondoltam, hogy ha mi, a kik jó termő magyar vidéken élünk a délibábos Hortobágy tövéen, szintén így lelkünkre vennők a kötelességünket s kivándorló falvainkról nemesak statisztikát vetnénk, hanem dolgoztatnók a készülődőket, hogy például évente azt a fémillió szőlőkösarat legalább ne Aradról, meg a fegyházakból hozassuk: — de másként nézve ki tíz év múlva a határunk!

Sokat elgondoltam még visszajövet a dühörgő vonaton — egyelőre csak ezeket írom le közülök.

Orszem.

POLITIKAI HIREK.

Gróf Apponyi Albert és a Kossuth-ünnep. Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke Budapestre érkezett, hogy a király születésnapja alkalmából itt tartandó ünnepélyeken résztvegyen. Budapesti tartózkodása alatt gróf Apponyi Albert érintkezni fog Tóth Jánossal, mint a Kossuth-párt elnökhelyettesével gróf Apponyi Albertnek és a képviselőháznak a Kossuth-ünnepen való részvétele kérdésében. Hír szerint abban fognak megállapodni, hogy gróf Apponyi Albert a képviselőház tagjainak élén részt fog venni a Kossuth-ünnepen.

Idegen forgalom hazánkban.

Budapest, augusztus 18.

Régi, keserves panasznak az, hogy minket, magyarokat külföldön nem ismernek, vagy félreismernek. Hazánk idegen terrénun, amelyről már annyi valótlan irtak össze-vissza a külföldön, hogy Kinnáról, vagy a biruami birodalomról sem kerülhetett annyi téves és ferde ismeret a köztudatba, mint mi rólunk a külföldön.

Legfőbb oka annak az, hogy a külföld előtt Magyarország közömbös volt. Jobban érdekelté bármely kis balkán állam, mint Magyarország.

Hogy ez minő óriási kárunkra volt és van talán felesleges fejtegetnünk. — Mindnyájan érezzük az ismeretlenség bajait, kárait és a veszteséget, erkölcsi és anyagi téren egyaránt.

Mert a mig egyrésztől nem tudnak erényeinkről, másrésztől nem ismerik hazánk természeti szépségeit és a hegyekben, erdeiben rejlt kiaknázatlan kincseinket, heverő és pangó gazdaságunkat.

Hogy ez továbbra is ne maradjon

igy, hogy a jövőben idetereljünk a külföld utasait, évek óta képező megfontolás tárgyát és e kérdés szinte egy Budapest világvárossá fejlesztésével és jelentőségének felismertetésével.

És bár hihetetlenül hangzik, de igaz, hogy körülbelül egy év óta, de különösen az utóbbi hónapokban nagyot lendült az idegenforgalom Budapesten. A kiállítás óta nem láttunk annyi idegent Budapesten, mint mostanában. Igen sok francia, német, olasz, de különösen angol keresi fel a magyar fővárost nem üzleti ügyekben, hanem hogy megismerje magát a várost, nevezetességeit és lakóit.

A muzeumokban mindenütt idegen szö uti meg az ember fülét és örömmel látja azt az érdeklődést, amelyet mi a külföldi látóivalók iránt szoktunk tanúsítani.

Nos, okunk van reményleni, hogy ez az idegenforgalom nem efemer jellegű, hanem állandó és tartós marad és a fővároson kívül kifog terjedni az egész országra.

Egy előkelő urakból álló társaság a melynek élén *Eszterházy* Mihály gróf és *Dessffy* Arisztid képviselőházi titkár állanak, szövetkezett a világhírű Cooc vállalattal a magyarországi idegenforgalom emelésére. Reklamokkal és röpiratokkal fog dolgozni ez a társaság, a melyet hazafias kezdeményezéseért már eleve is őszinte hála illet meg.

Már az eddig elért eredmények után is jogosan lehet bizni a vállalkozás sikerében, a mely anyagi jólétünk előmozdítását célozza.

Debreczen — Kossuth emlékének.

Az előkészítő-bizottság ülése.

S a j á t t u d ó s í t ó n k t ó l.

Debreczen, augusztus 18.

Szeptember 19-én századik évfordulója lesz annak a napnak, melyen megszületett a *monoki* Kossuth-kurián a magyar szabadság *Messsiása*. A százados jubileumra honszerilem sugallta lelkesedéssel készül a nemzet s immár bizonyosnak látszik, hogy szebb, igazabb ünnepe rég nem volt az ezeréves magyar földnek.

Ünnepre készül Debreczen is, ünnepre készülünk mindannyian, a kik magyarnak valljuk magunkat. A polgárság bizalma nagyobb bizottságot küldött ki a *Kossuth*-ünnepek rendezésére, a mely tegnap ülésezett ismét megbízásához képest a városháza dísztermében. Alább számolunk be a nagybizottság üléséről, melyen az ünnep programja lett megállapítva. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül azt a különös és elítélendő jelenséget, hogy 22 bizottsági tag közül alig jelentek meg egynehányan az értekezleten.

Ugy véljük elegendő ezuttal, ha rámutatunk erre a bűnös és hazafiatlan nemtörődömségre és hisszük, hogy a tegnap elmaradt bizottsági tagok a jövőben teljesíteni fogják azt a föladatot, melylyel megbízták. *Kossuth* Lajos emléke, *Kossuth* Lajos nagysága, halhatatlan érdemei és kiváltságai sokkal inkább örökbecsűek a mi szemünkben, sokkal inkább bevésvék minden magyar föld szülte ember szívében, semhogy kicsinyes pártszempontok, vagy az egyéni függetlenség hiánya indokolhatnák és menthetnék egyesek közönyét és idegenkedését mindentől, a mi a *Kossuth* névvel van összefüggésben.

A magyar szabadság szent apostola emlékének áldozni legyünk egyek mindannyian! Szeptember 19-én dobbanjon össze mindenkinek szíve, a kit magyar föld nevel, hogy milliók lelkéből szállhasson ima az egek Urához: hálát és köszönetet rebegeve Neki, a ki nekünk adta *Kossuth* Lajost.

Tudósítók a következőkben számol be a bizottság tegnapi üléséről:

Délután öt órakor a városháza nagytermében ülésezett a *debreczeni* *Kossuth* ünnepet intéző nagybizottság. Jelen voltak *Komlóssy* Arthur főjegyző, bizottsági elnökön kívül *Bakonyi* Samu dr., *Szabó* Kálmán, *Zádor* Lajos, *Varga* Lajos dr., *Kormos* Adolf és mások.

Komlóssy Arthur főjegyző megnyitván a bizottsági ülést, jelentette, hogy a *Kossuth* ünnep rendezésére vonatkozó fölvilágosítások megadására *Török* Gábor erdőmester, *Frohner* Géza helyettes gázgyári igazgató hivattak meg, míg a készitendő érmekekre vonatkozólag *Marton* Gyula ad fölvilágosítást a bizottságnak.

Az elnöki megnyitó után a múlt ülés jegyzőkönyve olvastatott fel, mely tudomásul véve hitelesített.

Ezekután áttért a bizottság az albizottság által megállapított ünnepi program megvitatásához. *Komlóssy* Arthur főjegyző jelentette, hogy *Puky* Gyula főispán távirati meghatalmazását bírja, hogy a szeptember 17-én tartandó ünnepi díszközgyűlés előkészítésére e hó 28-án délután négy órára rendkívüli közgyűlést hirdethessen.

A rendkívüli közgyűlésnek az ünnepekre vonatkozólag három tárgya lesz:

1. A díszközgyűlés idejének kitűzésére vonatkozó bizottsági javaslat. 2. *Budapest* sz. főváros megkeresése a szeptember 20-án tartandó országos ünnepen való részvétel ügyében s az ide vonatkozó határozathozatal: küldöttség kiküldése, koszoru *Kossuth* sírjára stb. 3. Bizottsági indítvány a *Kossuth* szobor fölállítása és ennek költségeire a budget keretében tíz éven át fölveendő évi 10—10 ezer koronának megszavazására.

Az ünnepség programját, melyet a szűkebb bizottság állított egybe, apróbb

módosításokkal elfogadta a tegnapi ülés is s így az nagy körvonalaiban a következő:

Szeptember 16.

1. Este hét órakor, a *Kossuth* ünnep előestje lévén, fényes kivilágítása a város belterületének.

2. Körmenet lampionokkal, szere-náddal a föllobogóztott város utcajain.

3. A város határain örömtüzek gyújtása.

Szeptember 17.

1. Reggeli nyolcz órától ünnepi istentisztelet az összes felekezetek templomaiban.

2. Fél kilenczkor, harangzugás közepette zászlók alatti gyülekezés a városháza udvarán.

3. Főistentisztelet a nagytemplomban kilencz órakor.

4. Fél tizenegykor díszközgyűlés a városháza nagytermében.

5. Iskolai ünnepélyek.

6. Déli egy órakor közebéd a „Bikában.”

7. Délután 3 órakor gyülekezés és kivonulás a szabadságszoborhoz, hol dal, szónoklat és szavalat kíséretében megkoszorúzzák a szobrot.

8. Innen kivonulás a Nagyerdőre, hol népünnepély tartatik tüzijátékkal.

9. Este ünnepi bál a „Dobosban.”

Ezek az ünnepi program főbb pontjai. A terv részletesebb kidolgozása és végrehajtására albizottságokat küldött ki az ülés, melyet hat óra után rekesztett be az elnök főjegyző.

Mangra Vazul bünei.

Papp János röpirata.

Debreczen, augusztus 18.

„Mangra Vazul viselt dolgai” ezimen érdekes röpirat hagyta el a sajtót, amely minden valószínűség szerint országos szenzációt fog kelteni. A röpiratot kiváló kollegánk, a *nagyvárad* „Szabadság” munkatársa: *Papp* János írta s bár mi ebben az ügyben állást nem foglalunk, a *Mangra* Vazulról szóló füzet tartalmát nagyérdékű voltánál fogva ismertetjük a következőkben:

Az erős, magyarságtól duzzadó röpirat mindenekelőtt *Mangra* Vazulnak, a híres memorandum-ügyben viselt szerepét ismerteti, azután közli részletesen a memorandum-ügyből kifolyó aradi botrányt s a memorandum-pör idején a *Mangra* által okozott kolozsvári botrányokat. Ismerteti a „Tribuna Poporului” című magyar ellenes újság alapítását s annak *Mangra* Vazulhoz való viszonyát. Az aradi püspökválasztásról a többek közt azt igyekszik bebizonyítani a szerző, hogy *Mangra* győzelmét az Aradon székelt „Viktória” nevű oláh bank vitte keresztül. Foglalkozik a füzet *Mangra*-nak Oláhországban viselt dolgaival és *Mangra* Vazul ottani összeköttetéseivel, majd *Mangrát* mint embert mutatja be összegyűjtött adatai alapján, nem a legkellemesebb színben.

Rendkívül érdekes a füzet „Függetlenség”-e, amelyben a szerző közli az 1895-ben tartott oláh-tót-szerb nemzetiségi gyűlés lefolyásának egyes részleteit, a

mely gyűlésen Mangra Vazul volt az oláhok elnöke.

Itt közöljük a füzetnek azt a részét, amelyben a szerző „Néhány szó a miniszter urakhoz“ czimen nagyjában elmondja, hogy politikai okokból miért tartaná káros dolognak Mangra Vazul megválasztásának megerősítését:

Kegyelmes Uraim!

Amikor bátorságot vettem magamnak, hogy Kegyelmes Uraimék figyelmébe ajánljam ezt a kis füzetet, meg voltam róla győződve, hogy nem is fogják figyelmen kívül hagyni. Kötelességük ez önöknek s én alázatosan esedezem, hogy a leglelküimeretesebben járjanak el ennek a kötelességüknek a teljesítésében. Ne elégedjenek meg azzal, hogy egyszerűen átlapozzák ezt a néhány oldalnyi írást s azután a papírosukat gazdagítsák vele, hanem vegyék sorra az abban felsorolt magyarellenes cselekedeteket, szeressék be az általam felsorolt bizenyitekokat, hogy igazságosan cselekedhessenek. Ha ezt megteszik, nyugodt vagyok, hogy az Önök vélekedése sem lehet más, mint minden becsületes magyar emberé, hogy tudniillik Mangra Vazul nem méltó arra a díszes állásra, amelynek a lépesőjéig olyan rendkívüli és alig érthető vakszerenese folytán eljutott,

Én nem tartozom sem fajilag, sem vallásilag ahoz a nemzetiséghez, amelynek egyik egyházi feje akar lenni Mangra Vazul. Engem pártoskodással senki sem vádolhat. Nekem tökéletesen mindegy, ha akár az egyik, akár a másik pápa lesz az aradi püspök, de mint magyar emberben, felzúdul bennem minden csöpp vér, hogy olyan pápa szóba is kerülhet ilyen magas méltóság betöltésénél, aki egész életében a legvadabb fanatizmussal törtelenünk és évtizedekre kiható egyenlenségeket okozott a magyarság és az oláhság között s rosszabb szolgálatot tett az országnak, mint akármilyen szomorú elemi csapás.

Én, Kegyelmes Uraim, az oláhok között nőttek fel, oláh iskolában végeztem középiskolai tanulmányaimat s oláhok között élek mai nap is. Ismerem a nyelvüket, az érzéseiket, a szokásaikat és ismerem főképen az embeceiket. Innen ismerem Mangra Vazult is, az ő magyarellenes izgatásait is. Tudom, hogy mihor hol jár és tudom, hogy mikor mit csinál. Látom azt a nehéz küzdelmet, a mit folytat, hogy tisztára mossa multját, amelyet ma valószínűleg sajnál, amelyet azonban jóvá többé semmivel nem tehet. Ha megboesátják Mangrának a multet, szentül meg vagyok róla győződve, hogy eddigi működésének jutalmat fogja látni a püspökségben nemesak ő, hanem hivatás és barátai, a magyar állameszme logelkeseredettebb ellenségei. Es el lehetünk készülve újabb memorandumokra, újabb izgatásokra, amelyekben Mangra Vazul talán nem fog épen aktív szerepeket vinni, de amelyek mindenestre az ő égésre alatt fognak történni. Nagy veszedelem volna megteremteni ezt az állapotot ma, amikor a nép félig-meddig kijózanodott az izgatóból s kezdi visszanyerni bizalmát a kormány és hatóságok iránt. Jusson csak erőhöz Mangra Vazul és az ő díszes tábora, fél esztendő alatt ott leszünk, a hol a kilencvenes évek első felében, Mangra Vazul izgatásainak fénykorában voltunk s kérdés, vajjon lesz-e erős kéz, amely ezeket az izga-

tásokat megfőkezni tudja. Mert, ne fedjük el Kegyelmes Uraimék, hogy az oláhok anyagilag erősödtek ám azóta. Hatalmas pénzintézetek közül igen sok szívesen fogja támogatni újabb izgatások esetén a magyar ellenes törekvéseket s azt is jó lesz tudni, hogy a nagyon is szegény oláh papok és tanítók ezeknek a pénzintézeteknek a zsebében vannak.

Az én szerény, de megdönthetetlen tényekre alapított véleményem szerint a hazafiságot nem lehet várni olyan embertől, aki évtizedeken keresztül a magyarság, az állameszme ellen küzdött s aki folyton harcban állott nemesak mivelünk, de a hazafias gondolkodású oláhokkal is. (Hiszen a Mosonyi-pártnak soha sem volt nagyobb ellensége Mangra Vazulnál.) Az ilyen embert püspökké tenni, főrenddé emelni nem hiba, hanem megboesáthatatlan bűn. Elhiszem én, hogy üzlet hazafiságot hazudni egy püspökségért, de több a naivságnál püspökséget adni — hazugságért.

A röpiratot szerzője Széll Kálmán miniszterelnök és Wlassics Gyula figyelmébe ajánlotta. A füzet ára 50 fillér s kapható a könyvkereskedésekben.

UJDONSÁGOK.

Két koldus.

— Modern. —

„A belügyminiszter értesítette Szepes és Trencsén megyék hatóságát, hogy a vármegye által alkotott szabályrendelet alapján Tatra-Lomniczon, illetve Trencsén-Tepliezen a koldulást eltiltotta.“

Első koldus: (Olvasva és csibukozva odahaza, vendégéhez, aki éppen azt nézi, hogy hány csillagos konyak van szervírozva.) Olvastad?

Második koldus: Megolvastam, 3 csillagos. Majd én mással szolgállok, ha holnap lesz szerencsém.

Első: Nem azt, te állat. Ezt a lapot, a „Koldulászati Közlöny“-t. A belügyminiszter megint két községben, s pláne furdőhelyen eltiltotta a koldulást.

Második: (Konyakot tölt.) Hallatlan szemtelenség. Koldus szájából kivenni a falatot. (Iszik.)

Első: És éppen a főszezonban! És éppen a Tatrában!

Második: Hova a ménkübe járjon az ember augusztusban? Talán most menjek le Abbáziába?

Első: Azt hiszed, törődik velünk a miniszter?

Második: Elég czudarság. Maholnap az ember saját hazáját nem koldulhatja végig!

Első: (Havannára gyújt.) Hm! Lomnitz. Teplitz! Még rimel is. Már most merre menjek? Mit szólsz Barlang ligethez?

Második: Ott is el van tiltva. Hanem Kis-Felkánál!

Első: Nem kéne? Ott a nyári hónapokban a szivarozás el van tiltva. Majd még ne is szivarozzak!

Második: (Iszik.) Nem jó vége lesz ennek!

Első: (Csibukot szed elő.) Ez szüli barátom a szociálistmust!

Második: Hát Iglóhoz mit szólsz?

Első: Nem tudod, hogy ott meg a „sipládáni játszás 2 frt büntetés terhe alatt tilos.“

Második: Örült gazemberség. Majd talán sipládán sem játszunk sétaközben. Ott még csak is muzsikus a főúr!

Első: Tudod mit? Üzenj be a polgármesterhez, hogy írjon ki nekünk uti tervet, a merre szabadon átkoldulhatjuk az országot.

Második: De csak a Tatrán át. Augusztus van.

Első: Persze! És be ne hagyd magadat osapni; szivar és sipláda!

Második: Bizd zám. Csak készítsd elő a ruhánkat.

Első: A koldusruhát?

Második: Hát nem is a babaruhát, no!

Első: Majd kihozza utánunk az inas!

Nem akarnád, hogy már ithon lelhuzzam, ahol virilista vagyok és szépsézetű alelnök?

Második: Magam megyek be a polgármesterhez a menetrendért. Elkérem tőle az újabb szabályrendeleteket is. Ménkü üssön beljük is.

Első: Igaz. Interpellálj még, hogy miért nem hozat ő is szabályrendeletet a koldusok ellen. Kifosztanak idehaza ezek a koldusok.

Második: Ki a gazemberek.

Első: Nincs szemtelenebb a koldusnál.

Második: Már én talán a fiamat nem is nevelem annak.

Első: Igazad van. Bárcsak én is inkább hivatalnok lettem volna.

Második: No már az nem. Ha koldus akar valaki lenni, akkor legyen igazi koldus!

Réz Angyal.

* **A király születésnapja.** Tegnap délelőtt az összes debreczeni templomokban hálaadó istentiszteletet tartottak felséges királyunk 72-ik születésnapja alkalmából. A ev. ref. templomban Mitrovics Gyula lelkész tartotta a predikációt. Innen az egybegyűltek a róm. kath. templomba mentek, hol Dr. Wolafka Nándor v. püspök mondott szentbeszédet, melynek végeztével a hatóságok fejei a Deák Ferencz utczai izraelita imaházba hajtottak hosszú koci sorban, hol az énekkar zsoltára után Dr. Krausz Vilmos mondott költői szárnyalású imát. Az énekkar még elénekelt a „Hymnust“ melyet a jelenlevők kiknek soraiból alábbiakat sikerült feljegyeznünk, állva hallgatták végig. Jelen voltak: Rásó Gyula alispán, Komlóssy Arthur polgármester-helyettes, Veszprémy Zoltán megyei főjegyző, Pénzes Sándor, Pényes Gyula, Bészler Károly, Vecsey Imre, Király Gyula, Körner Adolf tanácsnokok, Végh Gyula főkapitány helyettes, besenyői Széll Farkas, Szabó Kálmán és a debreczeni előkelőségek közül számosan. Ott volt a debreczeni tizenhárom negyvennyolcas honvéd és a katonai hatóságok képviselői. Istentisztelet volt a lutheránus templomban is, hol Materny Lajos mondott igen szép imát királyunkért.

* **Az ifjuság mozgalmá.** Az ev. ref. főiskola hirdetősi tábláján több akadémiai hallgató aláírásával felhívás jelent meg a debreczeni lelkészválasztásra vonatkozólag. A felhívás a debreczeni főiskola egykori kitűnő növendéke, Jánossy Zoltán, h.-sámsoni ref. lelkésznek a lelkészválasztással kapcsolatban történő meghallgatására hívja fel az akadémiai hallga-

tóságot. Jánossy Zoltán annak idején nagy szerepet vitt a főiskolai ifjuság körében. Kiváló szónok volt, kit az ifjuság ma is bálványoz. E szeretetének és ragaszkodásának akar tömeges kirándulásával kifejezést adni.

* **Szemle a huszárok fölött.** A debreczeni 7-ik Vilmos huszárezred felett, mely Arad környékén tartja gyakorlatait, Windischgrätz herceg lovassági felügyelő szemlét tartott. A szemlén a főfelügyelőn kívül Schwitzer tábornagy és Rieger vezérőrnagy vettek részt. A gyakorlatok után a főfelügyelő teljes meglepedését fejezte ki az ezred képzése felett s gratulált a tisztikarnak a kitünő vezetésért.

* **Toronyzene.** Podolszky Béla műhelyi főnök és az „Egyetértés“ zene- és dalkör elnökének jóvoltából holnap, mint a szt. István nemzeti ünnep előestéjén és holnapután délelben toronyzene lesz a róm. kath. templomban. A jó nevű zene- és énekkar több ősrégi darabot fog előadni.

* **A gör. kath. egyház ünnepe.** A gör. kath. egyház ma az Üdvözítőnek a Tábor-hegyen történt „szinváltozása“ emlékeztet, holnap pedig a szent István király napját ünnepli, mely ünnepeken a helybeli gör. kath. kápolnában az istentiszteletek rendes vasárnapi sorrendben fognak megtartatni.

* **Pályadíjnyertes művésznövendék.** A „Debreczeni Első Takarékpénztár igazgatósága“ tegnap döntött az intézet 600 koronás művészeti ösztöndíjának odaitélése ügyében. Tizenhat pályázat érkezett be, melyek közül mint legérdemesebbnek Nagy László művésznövendéknek ítélte a zsűri az elismerés és elsőbbség pálmáját. A kitüntetett művésznövendék neve nem ösmeretlen a lapok közönsége előtt. Gyakran szölvünk erős művészi egyéniségéről, karakterisztikus és mindegyesértékű rajzairól akkor, mikor a város jubileumi ösztöndíjánál mellőzés volt osztályrésze. Az igazán érdemes, fiatal művészt melegen üdvözljük kitüntetésé alkalmából, mely minden bizonynyal csak buzdítására fog szolgálni további munkásságában.

* **Erdőőri és vadőri szakvizsgák.** A földmivelésügyi miniszter tegnap értesítette Debreczen várost és Hajdúvármegyét az erdőőri és vadőri szakvizsgák tartásáról. Az erdőőri vizsgák október 13-án és a következő napokon lesznek: Pozsony, Besztercebánya, Miskolc — Kassa, M.-Sziget, Debreczen, Kolozsvár, Brassó, N.-Szeben, Temesvár, Pécs városokban, a vadőri vizsgákat az erdőőri vizsgákkal kapcsolatban Budapesfen, Pozsonyban és Kolozsvárott tartják meg. Akik az erdőőri, vagy vadőri vizsgát letenni szándékoznak, folyamodványukat október 1-ig az illetékes királyi erdőfelügyelőhöz adják be.

* **Honvédhuszárok nagy gyakorlata.** A debreczeni honvédhuszárok vasárnap reggel nagy hadgyakorlatra indulnak el. E nagy gyakorlalon részt vesznek a debreczeniek kivül a budapesti, szegedi és szabadkai huszárezred is. Először dandárban gyakorol a négy ezred és pedig az I. lovasdandár Szabadkán, a II. pedig Kis-Körösön, Majd a honvédlóvasági felügyelő, báró Zech tábornok vezetése alatt összpontosítva lesz mind a két dandár egy lovashadosztályvá Bács-Al-

máson. A hadosztály gyakorlat szeptember 10-ig eltart.

* **Elmarad a szabó- és cipész-ipari tanfolyam.** Ebben az évben már aligha lesz szervezhető Debreczenben a szabó ipari és cipész-ipari tanfolyam, melyre nézve kamaránk a miniszternek előterjesztést tett. A kereskedelmi miniszter ugyanis a következő leiratot intézte ebben az ügyben a kamarához:

„Folyó évi május hó 10-én és 25-én 25 Ngy. 902 és 1435 számok alatt kelt felterjesztéseire értesitem a t. kamarát, hogy szabó ipari vándor tanítóknak más helyeken való elfoglaltsága miatt a férfi ruha szabásati tanfolyam a kért időben Debreczenben nem tartható meg. Ez idő szerint azonban, tekintettel arra, hogy más oldalról is fordultak hozzám számos ily tanfolyam rendezése iránt, egy második vándortanító alkalmazása tárgyában folytatok tárgyalásokat s ha ezek eredményre vezetnek, gondom lesz rá, hogy a kérdéses tanfolyam lehetőleg még ez évben Debreczenben megtartassék. A tanfolyam megtartásának időpontjáról a kamarát idejekorán értesitem, amidőn egyuttal azt is közölni fogom, hogy mikor rendeztetem a cipész ipari tanfolyamot, melynek ez időszertint való megtartását a férfi ruha szabásati tanfolyaméhoz hasonló okok gátolják.

* **Köszönetnyilvánítás.** Az alábbi sorok közlésére kértünk fel: Mindazon jó barátainknak és ismerőseinknek, a kik nagy gyászunkban vigasztalásunkra voltak, ez uton mondunk igaz köszönetet. Debreczen, 1902. augusztus 17. Dóczy Gedeon és családja.

* **A malmok munkaszünete.** Rendkívül érdekes rendeletet küldött a kereskedelmiügyi miniszter a kereskedelmi és iparkamarákhoz. Egyes közigazgatási hatóságok ugyanis az ipari munkák vasárnapi szünete tárgyában kiadott rendeletnek a malmokra vonatkozó részét, mely szerint azon az alapon, hogy az üzem félbeszakítása lehetetlen, olyanformán értelmezték, hogy a munkaszüneti napokon való őrlés joga csupán az éjjel-nappal dolgozó nagyobb gőzmalmokat illeti meg. A miniszter mostani rendeletében kijelenti, hogy az említett ipari munkák vasárnapi szünetéről szóló rendeletnek a malmokra vonatkozó része csak aként magyarázható, hogy a malmokban, azok műszaki berendezéseire való tekintet nélkül, az őrlési művelet munkaszüneti napokon egész napon át végezhető. A miniszteri leirat tegnap megérkezett Debreczen városához is.

* **A gabonakereskedők panasza.** A gabonakereskedők körében méltó panaszképpen hangzott fel, hogy vidéken összevásárolt gabonamenységük ömlesztett állapotban való szállítására nincsen elegendő vasuti kocsik rendelkezésükre. E jogosult panaszukkal a Kereskedelmi és Iparkamarához fordultak, kérve, hogy a kamara kérje fel a minisztert a baj orvoslására. A kamara ez ügyben feliratot intézett a miniszterhez, ki a kereskedők panaszát méltányosnak találta s azonnal intézkedett, hogy a vasuti vonalokon elegendő kocsik álljanak rendelkezésre a gabonaszállításnál. A miniszter intézkedését magába foglaló értesítés tegnap érkezett le a kamarához.

* **A vidék és a szállodások nemzetközi kongresszusa.** Ez év őszén, a közelgő

szeptemberben tartja meg a szállodások és vendéglősök nemzetközi egyesületének nagygyűlését a magyar fővárosban. A kongresszust előkészítő bizottság, mely részben magyar vendéglősökből áll, vidéki körutazásra akarta vinni az idegenből jött kollégákat, hogy így megismerhessék velök az egész országot és átmenetileg segítsék az idegenforgalmat. Erre az célra ingyenes vasuti jegyeket kérték a kereskedelmi miniszterünktől. A miniszter azonban a kért kedvezményt megtagadta és így most már a maguk el nem maradt az egész kirándulás, mert semmiféle utazási kifizetés nem állhatott rendelkezésre. Debreczen se látványos vendéglősök az idegen vendéglősök, a kiket pedig itt a vendéglősök társulata igen meleg fogadtatásban fogja részesíteni. De hát a miniszter úgy gondolkozik, hogy mi nek a vidéknek ki is a vendég?

* **Elhunyt vendéglősök.** Kereskedelmi és iparkamaránk elhunyt vendéglősök 23-ik évében hivatalban elhunyt. A közszentes ifju gyilkos kö: esirít helyt becsjében mit évek óta s az ismét levegő nyugon hozzájutott a tálvész terje díszbe. Sípult arca, becsesett melle mit elírta, hogy a kö: öli testszervezetét. Vasárnap délelőt mit fenn volt a hivatalban s elvégzte teendőit; este pedig esulija tárgyval kellyesen kényeztetett el. Senki sem gyanúsította kö: öli végít, pedig perre meg voltak szánva. Éjjel esirít a halál s a jobb sorsra érdelem tálvész: ifju kiserrelott. Tenebbé mit látni lesz.

* **A sebes halás álbuzla.** Tóth Miklós kétmalmos-utcai lacost napokkal elölte elölte egy békési, mely gyorsan elhajtott. Tóth nő: sebeset szenvedett, melyeket bekötöttek, de málta ápolás híba való lett, mert a sebes káros szenvedés után meghalt. Tegnap becsulók fel Tóthot a közkórházba s a becsulók orvosok megállapították, hogy az elgázolás következtében szenvedett sérülések feltétlenül halálosak voltak. A sebesben álbuzos mit tenebbé.

* **Tóth István** n. hivatalnok e hó 17-én, vasárnap jegyezte el Szathmár Péter szög és nygnyelvtársi hánytt. Illokat. Az eljegyzést kivilágos reggelit tartó főnyes esuláli ünneppily követte, melyen a boldog málka-pirt és a nygnyupját tartó bújos menyasszonyt egyaránt ünneplte a nygyszini vendégsereg.

* **Elvesztett járlatlevelek.** Kereskedelmi Miklós újföldi felos bérlő szombaton bajlott Debreczenbe s utja közben az Ecsésbetmalomtól az Újföldig hat darab lópasszuszt elveszített. A mezőrendőrkapitányság felhívja a megtalálót, hogy a passzusokat a kapitánysági hivatalba vigye be, hol az illető tulajdonos tiz koronával jutalmazza meg.

x **A „Dóber“** sörösarnokban, ma estétől kezdve, naponként a magyar-szerb tambura kitünő zenekar játszik. Beléptidij nincs.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

„Déliabók hazája“

Az „Uránia“ új darabja 170 színesen vetített képpel, számos mozgófényképekkel. A szöveget *Lovász János* írta, a fölvételeket *Haranghy György* eszközölte.

Az első magyar tudományos színházban szombat este volt a bemutatója annak a speciális *debreczeni* darabnak, melyről sok szó esett már e helyütt. Ugy mondják szép közönsége volt a bemutatónak. Jó magam második előadását néztem végig vasárnap este, ezeltudatosan késve el a premierről, melynek lázas, ideges levegője, szerintem, legalább nem alkalmas arra, hogy a bíráló helyes fogalmakat alkothasson magának arról, a mit látott, hallott.

A mi mondani valóm van a „Déliabók hazája“-ról, azt azzal kezdem: hogy elismeréssel hajlok meg *Lovász János* és *Haranghy György* előtt. Beesületes, derék munkát végeztek. Magyar levegőt, virágillatot, furulyaszót, napsugaras délibábót vittek a kozmopolita erkölcsökkel megvert fővárosba és estről-estre költészetet telítik meg azta bájos, keleti pompában ragyogó csarnokot, mely a magyar tudás bemutatására van szánva.

Egyébként fél nyolec s a vasfüggöny komor méltósággal húzódik fölfelé... A nézőtér sötét lesz egy percze, majd villamos fény árad szerteszét.

Nem hiszünk a szemünknek... A valóság helyett az álmok földjén járunk, kinn a rónán, kinn a sikon, napsugaras, délibábos Hortobágyon. Álmodunk. S mikor elfáradunk az álomlátásba, Bolond Istók módjára benézünk Debreczenbe. Itthon vagyunk. Minden fűszál, minden virág ismerősként bólintgat felénk és önkéntelen kalap után nyulunk minden pillanatban, hogy köszönthessük a sok jó barátot.

Barangolunk. A palotás utcasorok után a tanyavilág következik. Kinézünk a *pallagi* gyepre, a *hortobágyi* sikra, tapsolunk a csacsi versenyen, parolázunk a derék *mátai* biztossal, meg *Perge Jankóval*. Betekintünk egy itókára a csárda világába és elandalgunk a régi nótán:

Nem loptam én életembe,
Csak egy csikót Debreczenbe...

Merő szín, merő hangulat. Még egyszer viszontlátjuk a délibábót és fölébredünk. Megdörzsöljük a szemünket, kitámolygunk az utca aszfaltjára s a nagyvárosi emberáradat zürzavarában tovább szeretnők szöni azt az édes álmot, a melynek erős, igaz magyar ize haj! de mennyivel különb a főváros idegenszerű, nemzetközi jellegénél.

Lovász János magyarán írta meg a „Déliabók hazája“ szövegét. Irodalmi beesü alkotás, bár félmunka. A reális, az élet millió bajával viaskodó *Debreczen* nem látjuk. A poéta legyőzte az

író s a poetica licentia elrontotta a hü, az igazi tükröt. A második részt befejező izléstelenséget az „Uránia“ ezenzórának okvetetlen ki kell huzni, az „a drága kis lyuk“ a Vigszínház szótárába való.

A mi a vetített képeket illeti, pompás, művészi fölvételek és *Haranghy György* izlését, képességeit dicsérik. Kár hogy a mozgófényképek nem sikerültek. *Lovász János* és *Haranghy György* kívül megilleti a palma a mi kedves nótaköltőnket *Dóczy Józsefet* is, a kinek édes népdalait hallgattuk nem kis bosszankodással, alaposan elrontva: koloratur énekesnői bűnös elferdítésben. Elösmerés illeti *Szana Tamást*, az „Uránia“ nagynevű igazgatóját, *Debreczen* régi jó ismerősét, a ki szeretetteljes melegséggel művészelke minden tudásával igyekezett a darab sikerén.

Ennyit a darabról. És most a közönségről, a fővárosi színházjáró közönségről szeretnék szólni, melyet alig néhány szál író és művész helyettesített a második előadásán. Közönséget nem láttam, de nem esodálkoztam rajta. Mit érdekl a délibábok hazája azokat, akik „Hercules munkái“-ban gyönyörködhetnek?! — Ez azonban nem von le semmit a szerzők érdeméből. Kevesebb lesz a tantem, de több és igazabb az érdem, mint a frank irodalmi izgató szerek importálóié.

A magam részéről köszönetet mondok mindhármójuknak, mert az én lelkemnek igaz gyönyörűséget szerettek a délibábos ezeregyéji esttel.

Szentmiklósi József.

TÁVIRATOK.

A kiegyezés ügye.

Bécs, augusztus 18. (*Saját tudósítónktól*.) *Körber* mai minisztertanácsban jelentést tett a felség előtt tartott konferenzia eredményéről. A két miniszterelnök a szakminiszterekkel együtt 22-én tanácskozik *Bécsben*.

Ő felsége utazása.

Bécs, aug. 18. (*Saját tudósítónktól*.) Hír szerint a király 19-én *Ischl*-ből ideérkezik, hogy a spanyol királynét üdvözölje és másnap délután visszatér *Ischl*-be.

Elhalt orszgy. képviselő.

Budapest, augusztus 18. (*Saját tudósítónktól*.) *Luppa Pétsora* képviselő *pomázi* birtokán váratlanul elhalt.

A képviselőház Kossuth sirjánál.

Budapest, augusztus 18. (*Saját tudósítónktól*.) A *Kossuth*-párt alelnöke értekezett *Apponyi* házelnökkel a képviselőháznak a *Kossuth* ünnepély részvétele ügyében. *Apponyi* hajlandónak nyilatkozott a képviselők küldöttségét az ünnepélyre vezetni és *Kossuth* sirjára a Ház nevében koszorut tenni.

A király születés napja.

Bécs, aug. 18. (*Saját tudósítónktól*.) A király születése napja alkalmából ma valamennyi templomban istentisztelet volt. A *Szent István* templomban *Gruscha* biboros hercegérsek czelebrálta a misét, a melyen jelen volt *Körber* miniszterelnök a minisztérium összes tagjaival, a *reichsrath* mindkét házának és a tartománygyűlésnek elnökei, az udvari és állami méltóságok, *Bécs* polgármestere, a községtanács tagjaival és sok más előkelőség. A tartományok fővárosaiból érkező jelentések arról adnak hírt, hogy ő felsége születése napját mindenütt hagyományos fényvel ünnepelték meg.

Pusztító orkán.

Budapest, augusztus 18. (*Saját tudósítónktól*.) *Németországban* ma délután olyan óriási vihar volt, hogy *Bécs* — *Berlin* között a távirati és telefon összeköttetés megszakadt.

Családirto kereskedő.

Prága, augusztus 18. *Gold Manó* kereskedő ma ismeretlen ok miatt meggyilkolta nejét és 10 éves leánykáját, majd önmagát is elemésztette.

A braganzai herceg elünt.

London, augusztus 18. Előkelő körökben elterjedt hírek szerint *Ferencz József braganzai* herceg elünt. Távozását különfélekep kommentálják.

REGENYCSARNOK A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: *Jabloneczay Kálmán*.

(Folytatás) 51

IX.

Telepáthia.

Ugy látszott, mintha azon tanakodtak volna, hogy miféle új játékot folytassanak újra.

Néhány perez mulva *ruca marsba* egy más nyomában egyenkint meg mozdult az egyé olvadt fényes pont milliányi alkatrésze, és reá rajzolták a sötét horizon legtisztább részére a következő tisztán olvasható szókat:

X.

Várlak Hermin.

Tardos kitágult pupillakkal nézte az égi jelenést... Megmeredt tagokkal mint egy köszöbor, mozdulatlanul bámulta az anya nyelvén írott szókat, mely a végtelen távolból, mint égi hívó jel szólamlott meg. *Tardos* merően nézte ezt a játékot.

Egyszerre csak az összetömörült csillagok százai egyenkint — *ruca* menetben megindultak az égnek egy sima lapja felé — hol az égi testek ritkábbak voltak.

A bámuló szem rezgő pillái alig moccantak meg már oda volt írva az ég kékes lapjára ez a két szó:

Várlak — Hermin.

Tardos Ferencz remegő idegekkel bámult az aranyos betűkre . . . majd össze roskadt a felindulástól.

Szive hevesen dobogott, szemeibe könnyek lopódtak és ajkai számtalanszor viszhangozták azt a régen ki nem ejtett feledhetlen kedves nevet: Hermin.

Majd hevesen Babil felé fordult és magán kívül kiáltá:

— Nézz az égre! Hivnak — megyek . . .

Azután összeroskadt az átérzett öröm mámorától és fejét egy szikladarabra bocsátva elaludt — és álmodott az otthonról — Herminről, az elhagyott zsidó lányról . . . és átálmodta a jövő boldogságot megaranyozva, megezüstözve a legédesebb boldogság zománca által . . .

A mikor felébredt, már a hajnal biborban fűdött az ég első peremén . . . Babil ott állott mellette és mosolygva üdvözölte ébredő urát, kinek hirtelen változásáról selytelme sem volt.

Azt hitte első pillanatban, hogy gazdája rosszul lett, vagy elméjében megzavarodott.

Ő is látta az égen azt a ritka jele nést, mely olyan furcsa alakban rajzolódott oda . . . de nem értette meg azt és így nem tudhatta az igazi okát Tardos átváltozásának.

Mi bajod van jó Uram? — kérde — nagyon sokáig aludtál.

Tardos, fájó homlokát simogatva, (mely a megrázkódtatástól fájdalmat okozott), zavarosan tekintett Babil kérdő arcára.

Majd eszméletére tért az elmúlt éji eseménynek . . . felugrott fekvő helyéről és önfelédten, mélységes öröm kifejezéssel a Babil nyakába ugrott és össze ölelte szorongatta a fekete barátot barátj szeretetének egész melegével.

Édes jó bajtársam! Kiáltá örömtelt hangon — futottunk haza felé . . . az édes remények csillaga felragyogott, és párosulva a számtalan szerelmi égi testekkel, felfutottak az égre és onnan lekiáltották nekem, hogy haza . . . haza felé . . .

(Folyt. köv.)

9246 Tkv.
1902.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. tszék, mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Dávid Károly, mint ifj. Bagossi Péterné ügygondnoka és társának önkéntes árverési ügyében a debreczeni kir. tszék és a debreczeni kir. Járásbiróság területén levő, a debreczeni 2049. sz. tjkben A I. 2161. hrsza felvett házas telekre 1920 korona kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül 1902 szept. hó 1-ső napjának délután 3 órájára a kir. trvszék árverési termében kitűzetett.

Kikiáltási ár, a becsár, melyen alól az árverésre kített ingatlan el nem fog adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni, a vagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tszék, mint tkvi hatóságnál és Debreczen szab. kir. város rendőrségénél tekinthetők meg.

A kir. trvszék mint tkvi hatóság. Debreczen, 1902. július hó 28. napján.

Hegedüs István bíró helyett,

Harsányi Gusztáv
kir. tszéki bíró.

Balkénes iszapfürdő

lithimnos forrása.

Páratlan gyógyhatásu
VESE-, HÓLYAGBAJOK-nál
ÉS KÖSZVÉNYNÉL. o o o

Kénes, nemkülönbön
o ritka gyógyerejű o
MOÓRFÜRDŐI

a legjobb eredménnyel használtatnak csuzos bántalmaknál
o o o o és női bajoknál. o o o o

Villanyosfény- és vilanyos vízfürdőiben,
továbbá hidegvizgyógyintézetében az

IDEGBAJOSOK ÉS
IDÜLT IZZADMÁNYOKBAN

szenvedők találnak
o o gyógyulást. o o

Teljes penzió (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 5 koronától feljebb. Munkás sanatoriumban (lakás, kénesfürdők használata és étkezés) napi 2 koronáért. Egy rekesz lithimnos savanyuvíz 25 és fél o o literes üveggel 5 korona. o o o

Hirdetések

a SZABADSÁG politikai napilap számára
jutányos áron
felvételnek.

BERGER-féle GYÓGY- KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában fényes sikerrel alkalmazták

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-szömör, kócos előddi kütegek, egyszintén orr-rezesés, ótvár, fagydag, láb-szadás, fej- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle kátrányszappan tartalmazza a fa-kátránynak 40 %-át és minden egyéb, a kóroskedelemben előforduló kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak azok elkerülése végett határozottan Berger-féle kátrányszappan megrendése a sz. ismert védjeggyel való egyeztetéses keretük. Idült bőrbetegségeknél sikeres alkalmazhatók kátrányszappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.

A gyengébb kátrányszappan az arcbőr tisztátalanságai eltávolítására, a gyermeknek valamennyi fejbetegsége ellen tökéletesen bőrtisztító, mosdó és fűrdőszappan minden szappan használatnál szolgálat. 1817

Berger-féle glicerin-kátrányszappan

15% glicerin tartalommal és finom illattal. Ára minden fajnak használatnál tisztításnál egytől 25 kr.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelkedik Kenzo-szappan a bőr finomítására, borax-szappan pántmentesítés ellen, carbol-szappan a bőr simítására humilohelyeknél és mint tisztító szappan Berger-féle fenyő fürdő-szappan és fenyő szappan, Berger-féle gyermek-szappan az egész testre (25 kr.)

Berger-féle Potrosulfid-szappan

veres orr, kiütés, bőrvizketegség és arcvörösség ellen (75 kr.), szappan igen határos,

Berger-féle kénes tejszappan

szifoszer és arctisztítószag ellen. Tannin-szappan lábmundák ellen hajkivétel ellen.

Berger-féle fog-szappan köcsögben

1. sz. rendes fogaknak, 2. sz. dobányozóknak. Ára 20 kr., a legjobb legtisztító szor. A többi Berger-féle szappanoknál helyi kórosok ellen a rópiratokra. Csak Berger-féle szappanoknál helyi kórosok ellen szándékosan hatástalan. Utánzatok vannak. Mivel Berger névvel hamisítások is fordulnak elő, keretük a fentebbi védjeggyel való egyeztetéses keretük a gyára G. Heil & Comp. Troppan. Gyártásnál használt. Idült bőrbetegségeknél sikeres alkalmazhatók kátrányszappan helyett a

Kapható: Dr. Rothschnek V. Emil, Balázs E. valamint az ország összes gyógytáraiban.

TÓTH GYULA

vaskereskedő DEBRECZEN,

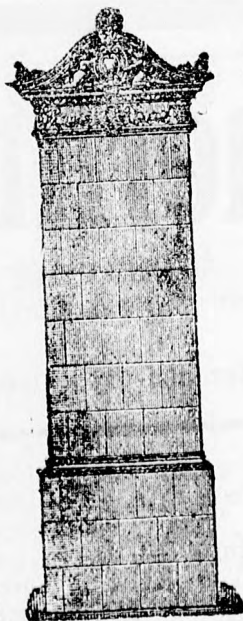
Piacz és Kossuth-utca sarkán.

Ajánlja dus raktárát: vas, szer-szám, épületvaslás, házi-, kerti- és konyha felszerelésekben.

Hatvan-u. 2. szám alatti raktáramban

nagy választék magyar és bud-veiszi gyártmányu porcellan kályhákban, valamint első minőségű vasbutorok, fürdőkádak, jég-szekrények és fényezett fémárak.

Szolid kiszolgálás. — Jutányos árak.

Jersan-Cacao

Vastartalmu táp- és erősítő szer, vérképző és idegszilárdító

kellemes izzel, könnyű emésztéssel.

Tessék az orvosoknál tudakolni.

Kapható minden gyógyszerertárban.

Főraktár Hajdumegye számára

Muraközy László gyógyszerésztől

Felvilágosítás

vagyon, család vagy magán személyről bárhol is lelkiismeretesen és bizalommal teljesít:

A. WOLFFSKY, Berlin

N. 37. tudakozó intézete.

o o o o o Alapítva 1884-ben. o o o o o

Minden külföldinél jobbák és olcsóbbak!

A Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság aranyéremmel kitüntetett ék-szerkezetű, erőtápláló Borsajtói és Szőlőzuzói!

Eladás egyedül a gyártelepen Péterfia végén, a Hadház-utcában.

A legjobb arc-szépítő szer a **SERAIL-ARCZKENŐCS,** mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. Kitűnő toillet szappanok a Kenőcs használatához

Epe-szappan. o kenőcs használatához o

Serail-crème. nappali használatra. =

Serail-puder. Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsás és crème. 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnak V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguariájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárban, Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára 1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely ára 70 fillér

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körut 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű GŐZCÉPLŐ-KÉSZLETEIT, 14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND-LOCOMOBILJAIT, és végre

”MILLENNIUM” legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marok-rakó- és kéveköto aralógepeit,

továbbá: a szab. osztr. magyar államvasutársaság részéről mezőgazdasági gépgyárában készült SACK-rendszerű acélöntöcsékkel ellátott EKEIT és egyéb mezőgazdasági eszközöket

Kizárólagos képviselő: **DEBRECENI GÉPGYÁR** Debreczen.

Zacherlin

biztos szer minden rovar ellen. Csak „üvegben vásárlandó”.

Kapható Debreczenben: Bán László, Csanak József, Csillag József, Csicsó Lajos, Deutsch Lajos, Félégyházi János, Jóna és Jóna, Fritsch Károly, Ganovszky Lajos, Geréby Fülöp, Göczey István, Havas József, Hirsch Ferencz, Jánossy Béla, Klein Bernát, Krausz J. Bernát, Köhn H., Komlóssy Lajos, Kondor J. és fiai, Kontsek Géza, Kornhoffer József, Kovács Mihály, Lindenfeld J. Jenő, Lusztig Károly, Lusztig és Bán, Máyer József, Neumann és Weisz, Parti Ferencz, Riekl J. Zelmós, Ifj. Rózsa Lajos, Rosenfeld R., Rosenthal Dániel, Rosenthal Sándor, Róth Antal, Roth Ignác, Szent Királyi Tivadar, Tóth Kálmán, Terei J. Váray József. **B.-Ujfalu:** Ifj. Weiszberger Ignác. **Er-mihályfalva:** Lévy Vincze, Grósz Samu, Pollák Mórész. **H.-Böszörmény:** Gemeinbeck József. **H.-Nánás:** Slachta János. **H.-Szoboszló:** Körner Béla. **T.-Füred:** Kohn Jakab, Weizmann J., Kiss G. Ernő.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.